

Samling af Afgørelser

RETTENS DOM (Første Afdeling)

7. juli 2021 *

»Ansvar uden for kontraktforhold – fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik – restriktive foranstaltninger over for Iran – liste over personer og enheder, der er omfattet af indefrysningen af midler og økonomiske ressourcer – Rettens kompetence – forældelse – tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af en retsregel, som tillægger borgerne rettigheder«

I sag T-455/17,

Naser Bateni, Hamborg (Tyskland), ved advokat M. Schlingmann,

sagsøger,

mod

Rådet for Den Europæiske Union ved J.-P. Hix og M. Bishop, som befuldmægtigede,

sagsøgt,

støttet af:

Europa-Kommissionen ved C. Hödlmayr, J. Roberti di Sarsina og M. Kellerbauer, som befuldmægtigede,

intervenient,

angående et søgsmål anlagt i henhold til artikel 268 TEUF og 340 TEUF med påstand om erstatning for det tab, som sagsøgeren angiveligt har lidt som følge af opførelsen af hans navn på de lister, der er indeholdt for det første i bilag II til Rådets afgørelse 2010/413/FUSP af 26. juli 2010 om restriktive foranstaltninger over for Iran og om ophævelse af fælles holdning 2007/140/FUSP (EUT 2010, L 195, s. 39, berigtiget i EUT 2010, L 197, s. 19) ved Rådets afgørelse 2011/783/FUSP af 1. december 2011 om ændring af afgørelse 2010/413 (EUT 2011, L 319, s. 71) og i bilag VIII til Rådets forordning (EU) nr. 961/2010 af 25. oktober 2010 om restriktive foranstaltninger over for Iran og om ophævelse af forordning (EF) nr. 423/2007 (EUT 2010, L 281, s. 1) ved Rådets gennemførelsesforordning (EU) nr. 1245/2011 af 1. december 2011 om gennemførelse af forordning nr. 961/2010 (EUT 2011, L 319, s. 11), for det andet i bilag IX til Rådets forordning (EU) nr. 267/2012 af 23. marts 2012 om restriktive foranstaltninger over for Iran og om ophævelse af forordning nr. 961/2010 (EUT 2012, L 88, s. 1) og for det tredje i bilaget til Rådets

* Processprog: tysk.

afgørelse 2013/661/FUSP af 15. november 2013 om ændring af afgørelse 2010/413 (EUT 2013, L 306, s. 18) og i bilaget til Rådets gennemførelsesforordning (EU) nr. 1154/2013 af 15. november 2013 om gennemførelse af forordning nr. 267/2012 (EUT 2013, L 306, s. 3),

har

RET TEN (Første Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, H. Kanninen, og dommerne M. Jaeger og O. Porchia (refererende dommer),

justitssekretær: fuldmægtig B. Lefebvre,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 20. november 2020,

afsagt følgende

Dom

Tvistens baggrund

- 1 Sagsøgeren, Naser Bateni, er en iransk statsborger, der siden marts 2008 har været bosiddende i Tyskland, hvor han i 2009 grundlagde HTTS Hanseatic Trade Trust & Shipping GmbH (herefter »HTTS«), som er et tysk selskab, der driver virksomhed som skibsagent og -administrator.
- 2 Nærværende sag er anlagt i forbindelse med de restriktive foranstaltninger, som blev indført for at lægge pres på Den Islamiske Republik Iran med henblik på at få denne til at ophøre med spredningsfølsomme nukleare aktiviteter og udvikling af fremføringssystemer til kernevåben. Der er bl.a. tale om foranstaltninger truffet over for Islamic Republic of Iran Shipping Lines (herefter »IRISL«), som sagsøgeren og HTTS ifølge Rådet for Den Europæiske Union anses for at opretholde forbindelser med.
- 3 Inden for rammerne af folkeretten vedtog De Forenede Nationers Sikkerhedsråd (herefter »Sikkerhedsrådet«) den 23. december 2006 resolution 1737 (2006), hvori det udtrykte alvorlig bekymring over det af Iran udviklede nukleare spredningsprogram og søgte at lægge pres på denne stat for at »lægge hindringer« for programmet og »suspendere« nogle af dets komponenter med henblik på at opretholde den internationale fred og sikkerhed.
- 4 Den 24. marts 2007 vedtog Sikkerhedsrådet resolution 1747 (2007). Det fremgår af resolutionens punkt 5, at »Iran shall not supply, sell or transfer directly or indirectly from its territory or by its nationals or using its flag vessels or aircraft any arms or related materiel, and that all States shall prohibit the procurement of such items from Iran by their nationals, or using their flag vessels or aircraft, and whether or not originating in the territory of Iran«.
- 5 Den 3. marts 2008 vedtog Sikkerhedsrådet resolution 1803 (2008). I resolutionens punkt 11 opfordrede det alle stater »to inspect cargoes to and from Iran, of aircraft and vessels [...] owned or operated by Iran Air Cargo and [IRISL], provided there are reasonable grounds to believe that the aircraft or vessel is transporting goods prohibited under this resolution or resolution 1737 (2006) or resolution 1747 (2007)«.

- 6 Ved resolution 1929 (2010) af 9. juni 2010 indførte Sikkerhedsrådet en række yderligere foranstaltninger med hensyn til IRISL. Navnlig udvider denne resolutions punkt 14-22 de foranstaltninger om indefrysning af midler, der var fastsat i resolution 1737 (2006), til »entities of [IRISL] as specified in Annex III and to any person or entity acting on their behalf or at their direction, and to entities owned or controlled by them, including through illicit means, or determined by the [Security] Council or the [United Nations Sanctions] Committee to have assisted them in evading the sanctions of, or in violating the provisions of, [its] resolutions«.
- 7 Inden for Den Europæiske Union blev Rådets fælles holdning 2007/140/FUSP af 27. februar 2007 om restriktive foranstaltninger over for Iran (EUT 2007, L 61, s. 49) og Rådets forordning (EF) nr. 423/2007 af 19. april 2007 om restriktive foranstaltninger over for Iran (EUT 2007, L 103, s. 1) vedtaget.
- 8 For at efterleve resolution 1929 (2010) vedtog Det Europæiske Råd den 17. juni 2010 »Erklæring om Iran« (bilag II til Det Europæiske Råds konklusioner af 17.6.2010 (dok. EUCO 3/10)) og opfordrede Rådet til at vedtage foranstaltninger til gennemførelse af foranstaltningerne i den nævnte resolution og ledsageforanstaltninger hertil med henblik på gennem forhandling at støtte en løsning af alle de udestående betænkeligheder med hensyn til Irans udvikling af sit nukleare spredningsprogram. Disse foranstaltninger skulle fokusere på flere nøglesektorer af Irans økonomi, herunder »den iranske transportsektor, herunder navnlig [IRISL] og dets dattervirksomheder«.
- 9 Ved afgørelse 2010/413/FUSP af 26. juli 2010 om restriktive foranstaltninger over for Iran og om ophævelse af fælles holdning 2007/140/FUSP (EUT 2010, L 195, s. 39) gennemførte Rådet »Erklæring om Iran«, som var blevet vedtaget af Det Europæiske Råd. I bilag II til denne afgørelse er opregnet de personer og enheder, der ikke er blevet udpeget af Sikkerhedsrådet eller af den ved resolution 1737 (2006) oprettede sanktionskomité under Sikkerhedsrådet, og hvis midler indefrys.
- 10 Ved afgørelse 2010/413 opførte Rådet HTTS's navn på listen over enheder i bilag II til denne afgørelse med den begrundelse, at selskabet »[h]andle[de] på vegne af [Hafize Darya Shipping Lines] i Europa«. Navnene på IRISL og en række andre iranske rederier, nemlig IRISL Europe GmbH, Hafize Darya Shipping Lines (herefter »HDSL«) og Safiran Pyam Darya Shipping Lines (herefter »SAPID«), blev ligeledes opført.
- 11 Følgelig blev navnene på IRISL, IRISL Europe, HDSL, SAPID og HTTS ved Rådets gennemførelsesforordning (EU) nr. 668/2010 af 26. juli 2010 om gennemførelse af artikel 7, stk. 2, i forordning nr. 423/2007 (EUT 2010, L 195, s. 25) opført på listen i bilag V til forordning nr. 423/2007.
- 12 Den 8. oktober 2010 anlagde IRISL og 17 andre selskaber, herunder IRISL Europe, HDSL og SAPID, sag ved Retten med påstand om annullation af opførelsen af deres navne på listerne i bilag II til afgørelse 2010/413 og i bilag V til forordning nr. 423/2007, som ændret ved gennemførelsesforordning nr. 668/2010. Dette søgsmål blev på Rettens Justitskontor registreret som sag T-489/10.
- 13 Ved Rådets afgørelse 2010/644/FUSP af 25. oktober 2010 om ændring af afgørelse 2010/413 (EUT 2010, L 281, s. 81) blev HTTS's navn opretholdt på listen i bilag II til afgørelse 2010/413 med den begrundelse, at der var tale om et selskab, der »[k]ontrolleres af [eller] handler på vegne af IRISL«.

- 14 Den 1. december 2011 vedtog Rådet afgørelse 2011/783/FUSP om ændring af afgørelse 2010/413 (EUT 2011, L 319, s. 71). Det fremgår af afgørelse 2011/783, at sagsøgerens navn er blevet opført på listen over personer i tabel III i bilag II til afgørelse 2010/413.
- 15 I overensstemmelse med afgørelse 2011/783 blev bilag VIII til Rådets forordning (EU) nr. 961/2010 af 25. oktober 2010 om restriktive foranstaltninger over for Iran og om ophævelse af forordning nr. 423/2007 (EUT 2010, L 281, s. 1) ændret ved Rådets gennemførelsesforordning (EU) nr. 1245/2011 af 1. december 2011 om gennemførelse af forordning nr. 961/2010 om restriktive foranstaltninger over for Iran (EUT 2011, L 319, s. 11), idet bl.a. sagsøgerens navn blev tilføjet på listen i dette bilag.
- 16 Det fremgår af afgørelse 2011/783 og gennemførelsesforordning nr. 1245/2011, som vedrører opførelsen af sagsøgerens navn på listen i bilag VIII til forordning nr. 961/2010 (herefter »den første opførelse«), at begrundelsen for så vidt angår sidstnævnte var følgende: »[t]idligere juridisk direktør for IRISL, direktør for [HTTS], der er omfattet af EU-sanktioner« og »[d]irektør for skuffeselskabet NHL Basic Limited«.
- 17 Den 23. marts 2012 vedtog Rådet forordning (EU) nr. 267/2012 om restriktive foranstaltninger over for Iran og om ophævelse af forordning nr. 961/2010 (EUT 2012, L 88, s. 1) som følge af vedtagelsen af Rådets afgørelse 2012/35/FUSP af 23. januar 2012 om ændring af afgørelse 2010/413 (EUT 2012, L 19, s. 22). På grundlag af artikel 23, stk. 2, litra e), i forordning nr. 267/2012 blev navnene på sagsøgeren og HTTS opført på listen i bilag IX til sidstnævnte forordning, i det væsentlige med den samme begrundelse som den, der var anført i den første opførelse, med undtagelse af henvisningen til hans stilling som direktør for skuffeselskabet NHL Basic Ltd (herefter for så vidt angår sagsøgeren »den anden opførelse«).
- 18 Ved dom af 12. juni 2013, HTTS mod Rådet (T-128/12 og T-182/12, ikke trykt i Sml., EU:T:2013:312), annullerede Retten afgørelse 2012/35 og forordning nr. 267/2012, for så vidt som de vedrørte HTTS.
- 19 Ved dom af 6. september 2013, Bateni mod Rådet (T-42/12 og T-181/12, ikke trykt i Sml., EU:T:2013:409), gav Retten sagsøgeren medhold i det annulationssøgsmål, som han havde anlagt til prøvelse af den anden opførelse, og annullerede denne med virkning fra den 16. november 2013, for så vidt som gennemførelsesforordning nr. 1245/2011 vedrørte ham.
- 20 Ved dom af 16. september 2013, Islamic Republic of Iran Shipping Lines m.fl. mod Rådet (T-489/10, EU:T:2013:453), gav Retten IRISL og andre rederier, herunder IRISL Europe, HDSL og SAPID, medhold i det søgsmål, der var blevet anlagt til prøvelse af afgørelse 2010/644, gennemførelsesforordning nr. 668/2010, forordning nr. 961/2010 og forordning nr. 267/2012, for så vidt som disse retsakter vedrørte dem.
- 21 Den 10. oktober 2013 vedtog Rådet afgørelse 2013/497/FUSP om ændring af afgørelse 2010/413 (EUT 2013, L 272, s. 46) og forordning (EU) nr. 971/2013 om ændring af forordning nr. 267/2012 (EUT 2013, L 272, s. 1). Det fremgår af anden betragtning til afgørelse 2013/497 og til forordning nr. 971/2013, at det med disse tilsigtes at tilpasse kriterierne for opførelse på disse lister for så vidt angår de personer og enheder, der har bistået udpegede personer eller enheder i at unddrage sig eller overtræde bestemmelserne i de relevante resolutioner fra Sikkerhedsrådet eller i afgørelse 2010/413 og forordning nr. 267/2012, således at personer og enheder, der selv har unddraget sig eller overtrådt disse bestemmelser, omfattes af anvendelsesområdet for de pågældende restriktive foranstaltninger.

- 22 Afgørelse 2013/497 fastsatte bl.a. en ny opførelsesbetingelse i artikel 20, stk. 1, litra b), i afgørelse 2010/413, der vedrørte »personer og enheder[,] som forsyner [...] IRISL eller enheder[,] der ejes eller kontrolleres af [selskabet] eller handler på [dets] vegne, med forsikring eller andre grundlæggende ydelser [...]«. Som følge heraf blev det samme kriterium ved forordning nr. 971/2013 indsat i artikel 23, stk. 2, litra e), i forordning nr. 267/2012.
- 23 Efter afsigelsen af de domme, der er nævnt i præmis 18-20 ovenfor, blev navnene på sagsøgeren og HTTS genstand for en efterfølgende opførelse fra Rådet. Den 15. november 2013 vedtog Rådet nemlig afgørelse 2013/661/FUSP om ændring af afgørelse 2010/413 (EUT 2013, L 306, s. 18). Samme dag vedtog Rådet gennemførelsesforordning (EU) nr. 1154/2013 om gennemførelse af forordning nr. 267/2012 (EUT 2013, L 306, s. 3). Ved afgørelse 2013/661 og den nævnte gennemførelsesforordning blev de nævnte navne genopført på listerne i henholdsvis bilag II til afgørelse 2010/413 og bilag IX til forordning nr. 267/2012 (herefter samlet, for så vidt som de vedrører sagsøgeren, »den tredje opførelse«).
- 24 Den tredje opførelse var begrundet i den omstændighed, at sagsøgeren havde »handle[t] på vegne af IRISL. Han var chef for IRISL indtil 2008 og derefter direktør for IRISL Europe. Han er administrerende direktør for [HTTS], der som deres generelle agent udfører vigtige tjenesteydelser for [SAPID] og [HDSL]. Begge er enheder, der er opført på listen, og som handler på vegne af IRISL«.
- 25 Ved dom af 18. september 2015, HTTS og Bateni mod Rådet (T-45/14, ikke trykt i Sml., EU:T:2015:650), gav Retten medhold i det annullationssøgsmål, som var blevet anlagt af sagsøgeren til prøvelse af den tredje opførelse og af HTTS til prøvelse af forordning nr. 1154/2013, for så vidt som den vedrørte selskabet.
- 26 Ved skrivelse af 23. marts 2017 fremsatte sagsøgeren et krav over for Rådet om erstatning for det tab, der angiveligt var blevet lidt som følge af de restriktive foranstaltninger, der var blevet truffet over for ham.
- 27 Ved skrivelse af 15. maj 2017 afviste Rådet dette krav.
- 28 Sideløbende blev Rådet ved dom af 13. december 2017, HTTS mod Rådet (T-692/15, EU:T:2017:890), frifundet i det af HTTS anlagte søgsmål med påstand om betaling af en erstatning på 2 516 221,50 EUR til selskabet for den økonomiske og ikke-økonomiske skade, der var blevet lidt som følge af de restriktive foranstaltninger over for dette. Denne dom blev efterfølgende ophævet af Domstolen ved dom af 10. september 2019, HTTS mod Rådet (C-123/18 P, EU:C:2019:694). I henhold til artikel 61, stk. 1, i statutten for Den Europæiske Unions Domstol hjemviste Domstolen sagen, der blev registreret under sagsnummer T-692/15 RENV, HTTS mod Rådet, til Retten og udsatte afgørelsen om sagsomkostningerne.

Retsforhandlinger og parternes påstande

- 29 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 14. juli 2017 har sagsøgeren anlagt nærværende søgsmål. Sagen er blevet tildelt Rettens Tredje Afdeling.
- 30 Rådet har indgivet svarskrift den 10. november 2017.

- 31 Ved procesdokument indleveret til Rettens Justitskontor den 20. oktober 2017 anmodede Europa-Kommissionen om at måtte intervenere i nærværende sag til støtte for Rådets påstande.
- 32 Den 26. oktober 2017 indleverede Rådet sine bemærkninger til Kommissionens anmodning om intervention. Den 9. november 2017 indgav sagsøgeren sine bemærkninger til Kommissionens anmodning om intervention.
- 33 Ved afgørelse afsagt af formanden for Rettens Tredje Afdeling den 17. november 2017 fik Kommissionen tilladelse til at intervenere i nærværende tvist.
- 34 Kommissionen har indleveret sit interventionsindlæg den 8. januar 2018, og hovedparterne har indleveret deres bemærkninger hertil inden for de fastsatte frister.
- 35 Replikken og duplikken er henholdsvis blevet indleveret af sagsøgeren den 9. februar 2018 og af Rådet den 23. marts 2018.
- 36 Ved skrivelse indleveret til Rettens Justitskontor den 18. april 2018 har sagsøgeren i overensstemmelse med artikel 106, stk. 2, i Rettens procesreglement anmodet om afholdelse af et retsmøde.
- 37 Efter forslag fra den refererende dommer traf Retten (Tredje Afdeling) en første foranstaltning med henblik på sagens tilrettelæggelse, der bestod i at høre parterne om en eventuel udsættelse af sagen i afventning af den afgørelse fra Domstolen, hvorved behandlingen af sag C-123/18 P skulle afsluttes. Hovedparterne fremsatte deres bemærkninger hertil inden for den fastsatte frist.
- 38 Ved afgørelse af 12. juni 2018 besluttede formanden for Rettens Tredje Afdeling at udsætte behandlingen af nærværende sag.
- 39 Efter afsigelsen af dom af 10. september 2019, HTTS mod Rådet (C-123/18 P, EU:C:2019:694), vedtog Retten (Tredje Afdeling) på forslag fra den refererende dommer en anden foranstaltning med henblik på sagens tilrettelæggelse, der bestod i at høre parterne om de konsekvenser for nærværende sag, som de drog af den nævnte dom. Hovedparterne fremsatte bemærkninger hertil inden for den fastsatte frist.
- 40 Idet Retten fik en ny sammensætning i henhold til procesreglementets artikel 27, stk. 5, har Rettens præsident fordelt sagen til en anden refererende dommer, som er blevet tilknyttet Første Afdeling i dennes nye sammensætning, hvortil nærværende sag følgelig er blevet fordelt.
- 41 Retten har på forslag fra den refererende dommer besluttet at imødekomme sagsøgerens anmodning om afholdelse af et retsmøde og har indledt den mundtlige forhandling i sagen.
- 42 Ved afgørelse af 30. juni 2020 har formanden for Første Afdeling i henhold til procesreglementets artikel 68, stk. 1, besluttet, efter at have hørt parterne, at forene nærværende sag med sag T-692/15 RENV, HTTS mod Rådet, med henblik på retsforhandlingernes mundtlige del.
- 43 Efter flere udsættelser af retsmødet på grund af den sundhedsmæssige krise i forbindelse med COVID-19 har parterne afgivet mundtlige indlæg og besvaret mundtlige spørgsmål fra Retten i retsmødet den 20. november 2020, som blev afholdt via videokonference med sagsøgerens samtykke.

44 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

- Rådet tilpligtes at betale ham 250 000 EUR for den økonomiske skade, som han har lidt som følge af opførelsen af hans navn i
 - tabel III i bilag II til afgørelse 2010/413 ved afgørelse 2011/783 og opførelsen af ham i tabel III i bilag VIII til forordning nr. 961/2010 ved gennemførelsesforordning nr. 1245/2011
 - tabel III i bilag IX til forordning nr. 267/2012
 - tabel III i bilaget til afgørelse 2013/661 og tabel III i bilaget til gennemførelsesforordning nr. 1154/2013 (herefter samlet »de omtvistede lister«).
- Rådet tilpligtes at betale morarenter, der beregnes med den af Den Europæiske Centralbank (ECB) fastsatte rentesats for de vigtigste refinansieringstransaktioner, forhøjet med to procentpoint, fra den 24. marts 2017 og indtil den fulde betaling af beløbet på 250 000 EUR.
- Rådet tilpligtes at betale sagsomkostningerne.

45 Rådet har nedlagt følgende påstande:

- Frifindelse.
- Sagsøgeren tilpligtes at betale sagsomkostningerne.

46 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

- Rådet frifindes.
- Sagsøgeren tilpligtes at betale sagsomkostningerne.

Retlige bemærkninger

Om Rettens kompetence

- 47 I svarskriftet har Rådet gjort gældende, at Retten ikke har kompetence til at træffe afgørelse om et erstatningssøgsmål i forhold til afgørelse 2011/783 og 2013/661, som blev vedtaget inden for rammerne af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik (FUSP).
- 48 I denne henseende skal det bemærkes, at princippet om effektiv domstolsbeskyttelse af personer eller enheder, der er omfattet af restriktive foranstaltninger, for at denne beskyttelse er fuldstændig, kræver, at Den Europæiske Unions Domstol kan træffe afgørelse i et erstatningssøgsmål anlagt af disse personer eller enheder med henblik på at opnå erstatning for den skade, der er forårsaget af de restriktive foranstaltninger, som er fastsat i FUSP-afgørelser (dom af 6.10.2020, Bank Refah Kargaran mod Rådet, C-134/19 P, EU:C:2020:793, præmis 43).

- 49 Det skal derfor fastslås, at Retten har kompetence til at træffe afgørelse i et erstatningsøgsmål, for så vidt som det med dette tilsigtes at opnå erstatning for en skade, der angiveligt er lidt som følge af restriktive foranstaltninger, som er truffet i forhold til fysiske eller juridiske personer, og som er fastsat i FUSP-afgørelser (dom af 6.10.2020, Bank Refah Kargaran mod Rådet, C-134/19 P, EU:C:2020:793, præmis 44).
- 50 I den foreliggende sag skal det bemærkes, at det med nærværende erstatningsøgsmål, således som sagsøgeren har bekræftet i retsmødet, tilsigtes at opnå erstatning for den ikke-økonomiske skade, der følger af vedtagelsen af gennemførelsesforordning nr. 1245/2011, forordning nr. 267/2012 og gennemførelsesforordning nr. 1154/2013. Desuden har sagsøgeren kun henvist til afgørelse 2011/783 og 2013/661 i det omfang, disse udgjorde grundlaget for og den nødvendige betingelse for disse forordninger.
- 51 På denne baggrund skal det fastslås, at Retten har kompetence til at påkende det erstatningsøgsmål, som sagsøgeren har anlagt.

Om forældelsen af erstatningsøgsmålet

- 52 I svarskriftet har Rådet gjort gældende, at erstatningsøgsmålet er delvist forældet.
- 53 Rådet har i denne henseende gjort gældende, at de af sagsøgeren påberåbte rettigheder er støttet på Rådets retsakter af 1. december 2011, 23. marts 2012 og 15. november 2013, og at forældelsesfristen for de søgsmål, der er støttet på disse retsakter, begyndte at løbe på disse respektive datoer.
- 54 Rådet er af den opfattelse, at forældelsesfristen først blev afbrudt den 23. marts 2017, hvor sagsøgeren tilstillede Rådet sit krav om erstatning for vedtagelsen af de omhandlede foranstaltninger.
- 55 Eventuel skade, der følger af omstændigheder, som er indtrådt mere end fem år før den 23. marts 2017, er følgelig forældet, og dette gælder navnlig for kravet om erstatning, for så vidt som dette er støttet på gennemførelsesforordning nr. 1245/2011, der blev ophævet ved forordning nr. 267/2012.
- 56 Rådet har endvidere anført, at sagsøgeren enten har lidt skade før den 23. marts 2012, og at hans krav om erstatning for den nævnte skade derfor er forældet, eller at sagsøgeren har lidt skade efter den 23. marts 2012, dvs. tidspunktet for ophævelsen af den første opførelse ved forordning nr. 267/2012.
- 57 Sagsøgeren har indledningsvis gjort gældende, at det fremgår af artikel 46 i statuten for Den Europæiske Unions Domstol, at forældelsesfristen skal fastsættes i forhold til skadens indtræden snarere end i forhold til indtrædelsen af den omstændighed, der ligger til grund for erstatningskravet. Den ikke-økonomiske skade, der fulgte af den første opførelse, manifesterede sig for første gang i april 2012.
- 58 Dernæst har sagsøgeren gjort gældende, at skaden på omdømmet er en vedvarende skade, der fandt sted fra april 2012 til tidspunktet for annullationen af den tredje opførelse.

- 59 Sagsøgeren har henvist til dom af 7. juni 2017, *Guardian Europe mod Den Europæiske Union* (T-673/15, EU:T:2017:377), navnlig præmis 39-42 heri, med henblik på at gøre gældende, at forældelsen i henhold til artikel 46 i statuten for Den Europæiske Unions Domstol i tilfælde af en vedvarende skade finder anvendelse på den periode, der ligger mere end fem år forud for tidspunktet for afbrydelsen af forældelsen, uden at påvirke eventuelle rettigheder, der er stiftet under senere perioder, og at dette er uafhængigt af tidspunktet for den omstændighed, som ligger til grund for erstatningskravet.
- 60 Endelig har sagsøgeren anført, at den skade, som han søger at opnå erstatning for, ganske vist finder sit udspring i hver af de ulovlige restriktive foranstaltninger, som Rådet har vedtaget, men at disse tab først opstod over tid, hovedsageligt fra april 2012.
- 61 I denne henseende skal det bemærkes, at i overensstemmelse med artikel 46 i statuten for Den Europæiske Unions Domstol, som i henhold til statuttens artikel 53, stk. 1, finder anvendelse på rettergangsmåden ved Retten, forældes krav mod Unionen, der støttes på ansvar uden for kontraktforhold, fem år efter at den omstændighed, der ligger til grund for kravet, er indtrådt.
- 62 Det bemærkes, at formålet med den forældelsesfrist, som er fastsat i artikel 46 i statuten for Den Europæiske Unions Domstol, har til formål på den ene side at sikre beskyttelsen af skadelidtes rettigheder, idet skadelidte skal have tilstrækkelig tid til at indsamle de fornødne oplysninger til brug for et eventuelt søgsmål, og på den anden side at hindre, at skadelidte kan trække udøvelsen af sin ret til at søge erstatning ud i det uendelige. Denne frist beskytter derfor i sidste ende skadelidte og den person, der er ansvarlig for skaden (jf. i denne retning dom af 8.11.2012, *Evropaiki Dynamiki mod Kommissionen*, C-469/11 P, EU:C:2012:705, præmis 33 og 53 og den deri nævnte retspraksis, og af 10.9.2019, *HTTS mod Rådet*, C-123/18 P, EU:C:2019:694, præmis 49).
- 63 Ifølge retspraksis begynder denne frist at løbe, når de betingelser, som er en forudsætning for erstatningspligten, er opfyldt, og for så vidt angår de tilfælde, hvor ansvaret følger af vedtagelsen af en generel retsakt, forholder det sig navnlig således, at denne forældelsesfrist ikke kan begynde at løbe, før retsaktens skadevoldende følger har vist sig. Denne løsning indebærer, når den anvendes på tvister vedrørende individuelle retsakter, at forældelsesfristen begynder at løbe, når afgørelsen har haft virkning over for de personer, som den vedrører (jf. i denne retning dom af 19.4.2007, *Holcim (Deutschland) mod Kommissionen*, C-282/05 P, EU:C:2007:226, præmis 29 og 30).
- 64 I det foreliggende tilfælde har sagsøgeren gjort gældende, at den ikke-økonomiske skade, som han kræver erstattet, udspringer af vedtagelsen af den første opførelse, den anden opførelse og den tredje opførelse, og for så vidt angår den første opførelse, at denne først havde virkning over for ham fra den 1. december 2011 til den 22. marts 2012.
- 65 Hvad angår den første opførelse skal det bemærkes, at det første skridt, der har bevirket afbrydelse af forældelsesfristen, dvs. det erstatningskrav, som sagsøgeren fremsatte over for Rådet, først blev foretaget den 23. marts 2017, dvs. mere end fem år efter vedtagelsen af gennemførelsesforordning nr. 1245/2011 og under alle omstændigheder efter påbegyndelsen af de virkninger, som denne gennemførelsesforordning affødte den 1. december 2011, således som sagsøgeren har anerkendt for så vidt angår den af ham lidte ikke-økonomiske skade.

- 66 Sagsøgeren har ligeledes præciseret, at selv om de tab, som han kræver erstatning for, udsprang af hver af de ulovlige restriktive foranstaltninger, som Rådet har vedtaget, indtrådte de først over tid, hovedsageligt fra april 2012.
- 67 Det bemærkes imidlertid, således som Rådet har anført, at den første opførelse på dette tidspunkt var ophørt med at have virkninger som følge af vedtagelsen den 23. marts 2012 af den anden opførelse, der ophævede den.
- 68 Det skal tilføjes, at sagsøgerens argument om, at der forelå en vedvarende skade, der udsprang af den første opførelse, og som først kom til udtryk i april 2012 med indvirkning på hele den periode, hvor sagsøgeren var omfattet af de omhandlede restriktive foranstaltninger, heller ikke kan tiltrædes for så vidt angår denne opførelse.
- 69 I denne henseende skal det bemærkes, at i modsætning til den sag, som gav anledning til dom af 7. juni 2017, *Guardian Europe mod Den Europæiske Union* (T-673/15, EU:T:2017:377), hvortil sagsøgeren har henvist med henblik på at godtgøre, at der foreligger en vedvarende skade, fremgår det af sagsøgerens eget udsagn, at den hævdede ikke-økonomiske skade i nærværende sag ikke følger af en enkelt ulovlig retsakt, men af tre særskilte retsakter, nemlig den første opførelse, den anden opførelse og den tredje opførelse. Sagsøgeren har endvidere selv gjort gældende, at den skade, som han har påberåbt sig erstatning for, først indtrådte i april 2012, dvs. efter den dato, hvor den første opførelse ophørte.
- 70 Under disse omstændigheder skal det af sagsøgeren anlagte erstatningssøgsmål, for så vidt som det vedrører erstatning for den ikke-økonomiske skade, der følger af den første opførelse, anses for forældet og dermed afvises.
- 71 Hvad angår den anden opførelse og den tredje opførelse (herefter samlet »de omtvistede opførelser«) skal det bemærkes, at sagsøgeren fremsatte sit erstatningskrav over for Rådet ved telefax den 23. marts 2017, dvs. fem år efter datoen for den anden opførelse, og at han derefter anlagde sit erstatningssøgsmål den 14. juli 2017, dvs. inden for to måneder efter modtagelsen af Rådets skrivelse af 15. maj 2017 om afvisning af hans krav. Herved skal dette erstatningssøgsmål, for så vidt som det herved tilsigtes at opnå erstatning for den ikke-økonomiske skade, som følger af disse opførelser, anses for at være anlagt under overholdelse af den frist, der er fastsat i artikel 46 i statutten for Den Europæiske Unions Domstol.

Om den hævdede tilstrækkeligt kvalificerede tilsidesættelse af retsregler, der har til formål at tillægge borgerne rettigheder

- 72 Til støtte for, at der foreligger en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af retsregler, der har til formål at tillægge borgerne rettigheder, har sagsøgeren gjort gældende, at Rådet ved at tilsidesætte sin forpligtelse til at undersøge de faktiske omstændigheder og fremlægge beviser, der underbygger begrundelsen for vedtagelsen af restriktive foranstaltninger, har gjort sig skyldig i en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af de materielle betingelser for opførelse (det første klagepunkt), at Rådet har gjort sig skyldig i en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af retten til en effektiv domstolsbeskyttelse (det andet klagepunkt), og at Rådet har gjort sig skyldig i en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af retten til respekt for privatliv og familieliv, af retten til beskyttelse af personoplysninger samt af friheden til at oprette og drive egen virksomhed og ejendomsretten (det tredje klagepunkt).
- 73 Hvad angår det første klagepunkt har sagsøgeren fremført fire argumenter.

- 74 Sagsøgeren har for det første gjort gældende, at Retten i dom af 25. november 2014, Safa Nicu Sepahan mod Rådet (T-384/11, EU:T:2014:986), stadfæstet ved dom af 30. maj 2017, Safa Nicu Sepahan mod Rådet (C-45/15 P, EU:C:2017:402), fastslog, at en opførelse af en person, som er ubegrundet, fordi der ikke foreligger et tilstrækkeligt faktisk grundlag, udgør en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af retsregler, som har til formål at tillægge borgerne rettigheder, idet Rådet ikke råder over nogen skønsmargen for så vidt angår denne forpligtelse, og idet den regel, der fastsætter forpligtelsen, ikke angår en situation, som er nævneværdigt kompleks. Sagsøgeren har endvidere anført, at den nævnte regel blev fastsat før vedtagelsen af de omtvistede opførelser ved dom af 12. december 2006, Organisation des Modjahedines du peuple d’Iran mod Rådet (T-228/02, EU:T:2006:384), og af 14. oktober 2009, Bank Melli Iran mod Rådet (T-390/08, EU:T:2009:401), og at Rådet i den foreliggende sag – ligesom det var tilfældet i den sag, der gav anledning til dom af 25. november 2014, Safa Nicu Sepahan mod Rådet (T-384/11, EU:T:2014:986) – har tilsidesat sin forpligtelse til at undersøge de faktiske omstændigheder og fremlægge beviser, som underbygger begrundelsen for vedtagelsen af restriktive foranstaltninger over for ham.
- 75 For det andet har sagsøgeren under henvisning til dom af 6. september 2013, Bateni mod Rådet (T-42/12 og T-181/12, ikke trykt i Sml., EU:T:2013:409), og af 18. september 2015, HTTS og Bateni mod Rådet (T-45/14, ikke trykt i Sml., EU:T:2015:650), vedrørende hver af de omtvistede opførelser gjort gældende, at Rådet inden for rammerne af den procedure, der førte til annullation af den første opførelse, erklærede dels, at det på tidspunktet for den anden opførelse hverken rådede over de af Forbundsrepublikken Tyskland fremlagte oplysninger eller over artiklen i New York Times af 7. juni 2010 (dom af 6.9.2013, Bateni mod Rådet, T-42/12 og T-181/12, ikke trykt i Sml., EU:T:2013:409, præmis 52), dels at det opførte personer og enheder på sanktionslisterne på anmodning fra EU-medlemsstaternes regeringer uden at foretage nogen kontrol.
- 76 Sagsøgeren har endvidere anført, at Retten i dom af 6. september 2013, Bateni mod Rådet (T-42/12 og T-181/12, ikke trykt i Sml., EU:T:2013:409), fastslog, at Rådet havde anlagt et »åbenbart urigtig skøn«, og at Retten i dom af 18. september 2015, HTTS og Bateni mod Rådet (T-45/14, ikke trykt i Sml., EU:T:2015:650), fastslog, at Rådets handlemåde var kendetegnet ved »manglende agtpågivenhed«.
- 77 Sagsøgeren har desuden gjort gældende, at Retten i præmis 47 og 48 i dom af 6. september 2013, Bateni mod Rådet (T-42/12 og T-181/12, ikke trykt i Sml., EU:T:2013:409), udtrykkeligt fastslog, at hverken de anfægtede retsakter eller den skrivelse, som Rådet havde fremsendt til sagsøgeren den 23. marts 2012 med henblik på at forklare ham grundene til opretholdelsen af hans navn på listen over personer anklaget for at fremme nuklear spredning i Iran, indeholdt nogen angivelse overhovedet af arten af den kontrol over HTTS, som IRISL hævdedes at udøve, eller af de aktiviteter, som HTTS udøvede på vegne af IRISL, og som kunne begrunde vedtagelsen af den anden opførelse.
- 78 Endelig har sagsøgeren hvad angår den tredje opførelse gjort gældende, at Rådet fremlagde flere dokumenter, men at disse dokumenter, der ansås for »beviser«, ikke var egnede til at godtgøre en forbindelse mellem ham på den ene side samt IRSL og IRISL Europe på den anden side, der kunne begrunde vedtagelsen af de restriktive foranstaltninger over for ham. I denne henseende har han i øvrigt anført, at det i den sag, der gav anledning til dom af 30. maj 2017, Safa Nicu Sepahan mod Rådet (C-45/15 P, EU:C:2017:402), blev fastslået, at en tilsidesættelse af EU-retten er åbenbart kvalificeret, når den har været ved til trods for, at der er afsagt en dom, som fastslår ulovligheden,

og at dette princip skal finde anvendelse i forbindelse med den tilsidesættelse, der blev begået ved vedtagelsen af den tredje opførelse, uanset annullationen af den anden opførelse ved dom af 6. september 2013, Bateni mod Rådet (T-42/12 og T-181/12, ikke trykt i Sml., EU:T:2013:409).

- 79 For det tredje har sagsøgeren gjort gældende, at der ikke forelå nogen særlige vanskeligheder, der kunne forhindre Rådet i at anerkende, at en tidligere aktivitet ikke i sig selv begrundede, at der blev pålagt restriktive foranstaltninger over for en person, og at Rådet derfor ikke i denne henseende rådede over noget skøn eller højst rådede over et stærkt begrænset skøn.
- 80 For det fjerde er sagsøgeren af den opfattelse, at Rådet i forbindelse med den tredje opførelse så bort fra den omstændighed, at Retten ved sin dom af 16. september 2013, Islamic Republic of Iran Shipping Lines m.fl. mod Rådet (T-489/10, EU:T:2013:453), havde annulleret opførelsen af IRISL's navn og navnene på andre selskaber, hvortil der var blevet henvist, bl.a. SAPID og HDSL, og at de fremlagte »beviser« herved fra starten savnede enhver relevans.
- 81 Hvad angår det andet og det tredje klagepunkt har sagsøgeren gjort gældende, at tilsidesættelsen af forpligtelsen til at fremlægge beviser for, at der foreligger en forbindelse mellem ham og IRISL, følgelig fører til en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af retten til domstolsbeskyttelse samt til en tilsidesættelse af retten til respekt for privatliv og familieliv, af retten til beskyttelse af personoplysninger, af friheden til at oprette og drive egen virksomhed og af ejendomsretten.
- 82 Rådet og Kommissionen har bestridt samtlige sagsøgerens argumenter.

Gennemgang af retspraksis på området for Unionens ansvar uden for kontraktforhold

- 83 Det skal bemærkes, at et erstatningssøgsmål udgør et selvstændigt retsmiddel, som ikke har til formål at ophæve en bestemt foranstaltning, men at opnå erstatning for det tab, der er forvoldt af en institution (jf. i denne retning dom af 2.12.1971, Zuckerfabrik Schöppenstedt mod Rådet, 5/71, EU:C:1971:116, præmis 3), og at et annullationssøgsmål ikke udgør en forudgående betingelse for at kunne anlægge et erstatningssøgsmål ved Retten.
- 84 Det fremgår desuden af Domstolens praksis, at Unionens ansvar uden for kontraktforhold forudsætter, at en række betingelser er opfyldt, nemlig at der foreligger en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af en retsregel, som har til formål at tillægge borgerne rettigheder, at der foreligger et virkeligt tab, og at der er en årsagsforbindelse mellem tilsidesættelsen af den forpligtelse, der påhviler den, som har udstedt retsakten, og de skadelidtes tab (jf. i denne retning dom af 19.4.2012, Artegodan mod Kommissionen, C-221/10 P, EU:C:2012:216, præmis 80 og den deri nævnte retspraksis, og af 10.9.2019, HTTS mod Rådet, C-123/18 P, EU:C:2019:694, præmis 32).
- 85 Ifølge fast retspraksis er betingelserne for, at Unionen pådrager sig ansvar uden for kontraktforhold som omhandlet i artikel 340, stk. 2, TEUF, kumulative (jf. i denne retning dom af 7.12.2010, Fahas mod Rådet, T-49/07, EU:T:2010:499, præmis 93, og kendelse af 17.2.2012, Dagher mod Rådet, T-218/11, ikke trykt i Sml., EU:T:2012:82, præmis 34). Det følger heraf, at hvis en af disse betingelser ikke er opfyldt, må sagsøgte frifindes i det hele, uden at det er nødvendigt at undersøge de øvrige betingelser (jf. i denne retning dom af 9.9.1999, Lucaccioni mod Kommissionen, C-257/98 P, EU:C:1999:402, præmis 14, og af 26.10.2011, Dufour mod ECB, T-436/09, EU:T:2011:634, præmis 193).

- 86 Det følger af fast retspraksis, at konstateringen af en EU-retsakts ulovlighed, f.eks. i forbindelse med et annullationssøgsmål, hvor beklagelig den end måtte være, ikke er tilstrækkelig til at fastslå, at Unionen som følge af en af dens institutioners retsstridige adfærd af denne grund automatisk ifalder ansvar uden for kontraktforhold. For at godtage, at denne betingelse er opfyldt, er det således i retspraksis et krav, at sagsøgeren godtgør, at den pågældende institution har begået ikke blot et almindeligt retsstridigt forhold, men en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af en retsregel, der har til formål at tillægge borgerne rettigheder (jf. dom af 5.6.2019, Bank Saderat mod Rådet, T-433/15, ikke trykt i Sml., EU:T:2019:374, præmis 48 og den deri nævnte retspraksis).
- 87 Desuden har beviset for en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse, bl.a. på området for restriktive foranstaltninger, til formål at forhindre, at det arbejde, som den pågældende institution skal udføre i Unionens og medlemsstaternes almene interesse, ikke hindres af risikoen for, at denne institution i sidste ende skal dække de tab, som de personer, der er omfattet af disse retsakter, eventuelt måtte lide, uden at disse personer dog bør bære de formueretlige eller moralske konsekvenser af den pågældende institutions åbenbare og uundskyldelige tilsidesættelser (dom af 5.6.2019, Bank Saderat mod Rådet, T-433/15, ikke trykt i Sml., EU:T:2019:374, præmis 49).
- 88 Det bredere formål om at bevare fred og international sikkerhed i overensstemmelse med de i artikel 21 TEU fastsatte mål med Unionens optræden udadtil kan nemlig berettiggelse selv betydelige negative konsekvenser, som afgørelser om gennemførelse af retsakter, der er vedtaget af EU til opfyldelse af dette grundlæggende formål, har for visse økonomiske aktører (dom af 5.6.2019, Bank Saderat mod Rådet, T-433/15, ikke trykt i Sml., EU:T:2019:374, præmis 50).
- Gennemgang af de principper, der blev fastslået i dom af 10. september 2019, HTTS mod Rådet (C-123/18 P)*
- 89 I præmis 33 i dom af 10. september 2019, HTTS mod Rådet (C-123/18 P, EU:C:2019:694), bemærkede Domstolen, at der foreligger en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af en retsregel, der har til formål at tillægge borgerne rettigheder, når tilsidesættelsen indebærer, at den omhandlede institution åbenbart og alvorligt har overskredet grænserne for sine skønsbeføjelser, idet de forhold, som i denne forbindelse kan tages i betragtning, bl.a. er kompleksiteten af de forhold, der skal reguleres, hvor klar og præcis den tilsidesatte bestemmelse er, samt hvor vidt et skøn den tilsidesatte bestemmelse overlader EU-institutionen.
- 90 I denne henseende bemærkede Domstolen for det første i præmis 34 i dom af 10. september 2019, HTTS mod Rådet (C-123/18 P, EU:C:2019:694), at kravet om en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af en EU-retlig regel følger af behovet for en afvejning mellem på den ene side beskyttelsen af borgerne mod institutionernes ulovlige handlinger og på den anden side det skøn, som de sidstnævnte bør indrømmes for at undgå, at deres arbejde lammes. Denne afvejning er så meget desto vigtigere på området for restriktive foranstaltninger, hvor de hindringer, som Rådet støder på med hensyn til tilgængeligheden af oplysninger, ofte gør den vurdering, som Rådet skal foretage, særdeles vanskelig.
- 91 For det andet anførte Domstolen i præmis 43 i dom af 10. september 2019, HTTS mod Rådet (C-123/18 P, EU:C:2019:694), at det alene er konstateringen af en uregelmæssighed, som under tilsvarende omstændigheder ikke ville være blevet begået af en normalt forsigtig og påpasselig administration, der kan medføre, at Unionen ifalder ansvar uden for kontraktforhold.

- 92 For det tredje fastslog Domstolen i præmis 44 og 46 i dom af 10. september 2019, HTTS mod Rådet (C-123/18 P, EU:C:2019:694), at de parametre, hvortil der skulle tages hensyn i forbindelse med vurderingen af, om der forelå en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af en EU-retlig regel, alle henviste til det tidspunkt, hvor den pågældende institution vedtog afgørelsen eller handlingen, og at det heraf fulgte, at spørgsmålet om, hvorvidt der forelå en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af en EU-retlig regel, nødvendigvis skulle afgøres i forhold til de omstændigheder, hvorunder institutionen havde handlet på dette nøjagtige tidspunkt.
- 93 For det fjerde fastslog Domstolen i præmis 41 i dom af 10. september 2019, HTTS mod Rådet (C-123/18 P, EU:C:2019:694), at når en forordning, hvorved en restriktiv foranstaltning er blevet vedtaget, annulleres ved en retskraftig dom fra Retten, skal det med hensyn til denne forordning fastslås, at det første led af den første betingelse for, at Unionen ifalder ansvar uden for kontraktforhold – dvs. en tilsidesættelse af en EU-retlig regel, som har til formål at tillægge borgerne rettigheder – er opfyldt for så vidt angår den nævnte forordning.
- 94 For det femte bemærkede Domstolen i præmis 77-79 i dom af 10. september 2019, HTTS mod Rådet (C-123/18 P, EU:C:2019:694), at med henblik på vedtagelsen af foranstaltninger skulle den omstændighed, at der handles under en persons eller enheds kontrol, og den omstændighed, at der handles på vegne af en sådan person eller enhed, sidestilles. Domstolen anførte, at denne konklusion bekræftedes af analysen af målet med artikel 16, stk. 2, litra d), i forordning nr. 961/2010, der havde til formål at gøre det muligt for Rådet at træffe effektive foranstaltninger over for de personer, der var involveret i nuklear spredning, og at forhindre, at sådanne foranstaltninger blev omgået. Den bemærkede endvidere, at den nævnte konklusion ligeledes bekræftedes af analysen af den sammenhæng, hvori den nævnte bestemmelse indgik.

Retten bemærkninger

- 95 Det er i lyset af de principper, der er nævnt i præmis 83-94 ovenfor, at det skal efterprøves, om betingelserne for, at Unionen ifalder ansvar uden for kontraktforhold, er opfyldt i det foreliggende tilfælde.
- 96 Det skal indledningsvis bemærkes, at, henset til det i præmis 93 ovenfor anførte, og for så vidt som de omtvistede opførelser blev annulleret ved henholdsvis dom af 6. september 2013, Bateni mod Rådet (T-42/12 og T-181/12, ikke trykt i Sml., EU:T:2013:409), og af 18. september 2015, HTTS og Bateni mod Rådet (T-45/14, ikke trykt i Sml., EU:T:2015:650), som har opnået retskraft, skal den første del af den første betingelse for, at Unionen ifalder ansvar uden for kontraktforhold – dvs. en tilsidesættelse af en EU-retlig regel, som har til formål at tillægge borgerne rettigheder – anses for at være opfyldt med hensyn til disse opførelser. Det skal derfor nu efterprøves, om de af sagsøgeren fremførte forhold gør det muligt at godtgøre, at de nævnte opførelser udgør en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af en retsregel, der har til formål at tillægge borgerne rettigheder.

– *Om det første klagepunkt vedrørende en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af de materielle opførelsesbetingelser i strid med forpligtelsen til at undersøge de faktiske omstændigheder og til at fremlægge beviser, der understøtter begrundelsen for vedtagelsen af restriktive foranstaltninger*

- 97 Retten skal efterprøve, om Rådet ved at vedtage de omtvistede opførelser, og henset udelukkende til de beviser, som det rådede over på tidspunktet for vedtagelsen af disse opførelser, gjorde sig skyldig i en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af en retsregel, der har til formål at tillægge borgerne rettigheder.
- 98 Indledningsvis skal der henvises til de oplysninger, som Rådet rådede over på tidspunktet for den første opførelse, eftersom denne opførelse indgår i den sammenhæng, hvori de omtvistede opførelser blev vedtaget. Rådet har navnlig anført, at den første opførelse var støttet på den omstændighed, at sagsøgeren havde været direktør for IRISL indtil 2008, inden han bosatte sig i Europa og grundlagde HTTS. Rådet har ligeledes anført, at sidstnævnte selskab havde hjemsted på Schottweg 7 i Hamborg (Tyskland), og at IRISL Europe, som var et europæisk datterselskab til IRISL, havde hjemsted på Schottweg 5 i Hamborg. Det skal i lighed med, hvad Rådet har gjort gældende, bemærkes, at Rådet på tidspunktet for vedtagelsen af den første opførelse faktisk rådede over oplysningerne om HTTS's adresse, således som det fremgår af identifikationsoplysningerne vedrørende de virksomheder, der er opført på listen i bilag V til forordning nr. 423/2007, som affattet ved del III, punkt 1, litra d) og j), i bilaget til gennemførelsesforordning nr. 668/2010.
- 99 Rådet har endvidere gjort gældende, at det også rådede over resolution 1803 (2008) og resolution 1929 (2010) vedrørende IRISL og over en rapport fra sanktionskomitéen under Sikkerhedsrådet, hvori det blev konstateret, at dette selskab havde gjort sig skyldig i tre åbenbare tilsidesættelser af den våbenembargo, der var blevet indført ved resolution 1747 (2007). For det første, og således som Rådet med rette har anført, følger beviset for, at Rådet faktisk var i besiddelse af disse dokumenter, af den omstændighed, at de er omhandlet i begrundelsen vedrørende opførelsen af IRISL i del III i bilag II til afgørelse 2010/413 og i del III i bilaget til gennemførelsesforordning nr. 668/2010.
- 100 For det andet er der ikke rejst tvivl om den materielle rigtighed af de tre overtrædelser af våbenembargoen, som er blevet konstateret i den nævnte rapport, ligesom der heller ikke er rejst tvivl om indholdet af den nævnte rapport, for så vidt som det fremgår heraf, at IRISL havde påbegyndt aktiviteter med henblik på at omgå de vedtagne foranstaltninger ved at overføre sine aktiviteter til andre virksomheder, og at selskabets hjemsted i Europa lå tæt på hjemstedet for HTTS, der var et af sagsøgeren stiftet og ledet selskab. Som Rådet i det væsentlige har anført, var der herved tale om indicier for den første opførelse, for så vidt som denne opførelse var en direkte konsekvens af IRISL's opførelse og i øvrigt af HDLS's opførelse, idet navnet på sidstnævnte, som HTTS handlede på vegne af, var blevet opført i del III i bilag II til afgørelse 2010/413 og i del III i bilaget til gennemførelsesforordning nr. 668/2010 som handlende på vegne af IRISL.
- 101 Det skal i øvrigt bemærkes, at sagsøgeren ikke har bestridt den geografiske nærhed mellem hjemstederne for IRISL Europe og HTTS. Vedrørende denne nærhed har sagsøgeren endda i retsmødet anerkendt, at HTTS på tidspunktet for de omtvistede opførelser var i stand til at gøre brug af de ansatte hos IRISL Europe, som havde stillet en del af sit personale til rådighed for selskabet.

- 102 Endelig har Rådet, uden at sagsøgeren har bestridt rigtigheden af de faktiske omstændigheder, gjort gældende, at HTTS, som sagsøgeren var direktør for, på tidspunktet for den første opførelse var aktiv som skibsagent på vegne af HDSL, der blev anset for at være tæt forbundet med IRISL, og hvis navn ligeledes var blevet opført på listerne over enheder, der mistænkes for at fremme nuklear spredning i Iran, den 26. juli 2010 med den begrundelse, at selskabet »handle[de] på vegne af IRISL[, idet det foretog] containersejladser med fartøjer, som IRISL eje[ede]«, og at Naser Bateni havde været direktør for IRISL indtil 2008, før han bosatte sig i Europa og stiftede HTTS.
- 103 Det er under hensyntagen til denne sammenhæng, at de forhold, der har tjent som grundlag for den anden opførelse, skal undersøges. Rådet har præciseret, at denne opførelse i det væsentlige var blevet støttet på en præcis og uomtvistet omstændighed, nemlig at sagsøgeren havde været direktør for IRISL indtil 2008 og var direktør for HTTS på tidspunktet for den første opførelse. Rådet har anført, at dette i øvrigt klart fremgik af skrivelsen af 17. januar 2012, hvorved sagsøgeren havde bestridt begrundelsen for den første opførelse.
- 104 Hvad angår den tredje opførelse har Rådet præciseret, at de dokumenter, der er nævnt i bilag A.3 og A.5 til stævningen, ligeledes var tilgængelige og var blevet meddelt sagsøgeren, inden denne foranstaltning blev vedtaget. Der var bl.a. tale om en offentlig kilde bestående af artiklen i New York Times af 7. juni 2010 med overskriften »Companies Linked to IRISL«, der indeholdt listen over 66 virksomheder, herunder HTTS og HDSL, som havde en tilknytning til IRISL, og til hvilke sidstnævnte havde overført fartøjer, og om dokumenter, der underbyggede den omstændighed, at sagsøgeren havde været leder for IRISL Europe siden 2009 og leder for HTTS siden 2010.
- 105 Det fremgår i øvrigt af bilag A.3 og A.5 til stævningen, at Rådet, inden det vedtog den tredje opførelse, tilstillede sagsøgeren en række oplysninger, der kunne underbygge den omstændighed, at denne havde været direktør for IRISL indtil 2008 og derefter direktør for IRISL Europe, og at HTTS var den europæiske agent for SAPID og HDSL med henblik på levering af væsentlige skibsmæglertjenesteydelser.
- 106 Rådet har endvidere gjort gældende, at det i forbindelse med den tredje opførelse tog hensyn til den endelige rapport af 12. juni 2012 fra den ekspertgruppe, der blev oprettet ved resolution 1929 (2010), og til denne ekspertgruppes endelige rapport af 5. juni 2013, hvoraf det fremgår, at IRISL havde overført skibe til to forbundne selskaber, nemlig HDSL og SAPID. Desuden havde IRISL og de hermed forbundne selskaber siden 2008 foretaget adskillige ændringer vedrørende den faktiske ejer og den registrerede ejer af fartøjerne, og fartøjer, hvis faktiske ejere var IRISL og de med IRISL forbundne selskaber, skiftede ustandseligt navn, flag og registreret ejer. Det skal bemærkes, at det for så vidt angår tilgængeligheden af disse endelige rapporter fra De Forenede Nationers ekspertgruppe er ubestridt, at de udgør faktiske omstændigheder, der er anerkendt på internationalt plan.
- 107 Rådet har i øvrigt præciseret, at det i forbindelse med den tredje opførelse rådede over en informationskilde af offentlig karakter, nemlig Iran Watch-rapporten af 2. august 2012, og over erklæringer, som Forbundsrepublikken Tyskland havde afgivet inden for rammerne af den sag, der gav anledning til dom af 6. september 2013, Bateni mod Rådet (T-42/12 og T-181/12, ikke trykt i Sml., EU:T:2013:409). Det fremgår af de nævnte erklæringer fra Forbundsrepublikken Tyskland, at HTTS for det første havde forbindelser til HDSL, som var blevet oprettet i foråret 2009 i forbindelse med privatiseringen af IRISL, at HDSL i slutningen af november 2009 for det andet overtog HDSL's containerflåde, og at HTTS sideløbende hermed blev stiftet med det ene

formål at omgå de restriktive foranstaltninger over for IRISL, at HTTS for det tredje var HDSL's agent i Europa, mens IRISL Europe fortsat var IRISL's agent for så vidt angår resten af dette selskabs flåde, og at HTTS for det fjerde udøvede alle sine aktiviteter på vegne af IRISL.

- 108 Det skal i denne henseende præciseres, at de nævnte erklæringer var til rådighed for Rådet i forbindelse med den tredje opførelse, for så vidt som henvisningen til disse erklæringer er indeholdt i dom af 12. juni 2013, HTTS mod Rådet (T-128/12 og T-182/12, ikke trykt i Sml., EU:T:2013:312), således som det fremgår af nævnte doms præmis 53, og at sidstnævnte dom blev vedtaget inden denne opførelse.
- 109 Endelig har Rådet – som svar på en anmodning fra Retten i retsmødet – præciseret, at det for så vidt angår den tredje opførelse var i besiddelse af de oplysninger, der er nævnt i bilag A.3 og A.5 til stævningen, og som er nævnt i præmis 104 og 105 ovenfor, på tidspunktet for vedtagelsen af denne opførelse, og at Retten havde taget hensyn til dem under den sag, der gav anledning til dom af 18. september 2015, HTTS og Bateni mod Rådet (T-45/14, ikke trykt i Sml., EU:T:2015:650).
- 110 Det følger af samtlige ovenstående betragtninger, at Rådet inden for rammerne af den foreliggende sag har fremlagt bevis for, at det i forbindelse med vedtagelsen af de omhandlede restriktive foranstaltninger rådede over en række indicier, og at det ikke foretog de omtvistede opførelser uden at have nogen oplysninger herom.
- 111 Sagsøgerens argument, hvorefter beviset for, at der foreligger en alvorlig og åbenbar tilsidesættelse i det foreliggende tilfælde, følger i øvrigt direkte af dels Rådets erklæringer afgivet under den sag, som gav anledning til dom af 6. september 2013, Bateni mod Rådet (T-42/12 og T-181/12, ikke trykt i Sml., EU:T:2013:409), dels nævnte dom og dom af 18. september 2015, HTTS og Bateni mod Rådet (T-45/14, ikke trykt i Sml., EU:T:2015:650), kan i øvrigt ikke godtgøre, at Rådet har gjort sig skyldig i en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af en retsregel, som har til formål at tillægge borgerne rettigheder.
- 112 Hvad for det første angår de erklæringer, som Rådet afgav under den sag, der gav anledning til dom af 6. september 2013, Bateni mod Rådet (T-42/12 og T-181/12, ikke trykt i Sml., EU:T:2013:409), skal det således bemærkes, at Rådet i modsætning til det, som sagsøgeren har gjort gældende, ikke i forbindelse med den nævnte sag erkendte at have opført sagsøgerens navn på de omtvistede lister på grundlag alene af oplysninger hidrørende fra medlemsstaterne, uden at der forelå nogen beviser. Rådet begrænsede sig til at gøre gældende, at det var blevet underrettet af en medlemsstat om den omstændighed, at sagsøgeren var direktør for IRISL Europe, dvs. et forhold, der ikke var blevet nævnt i begrundelsen for den anden opførelse, og som derfor ikke blev efterprøvet af Retten inden for rammerne af søgsmålet til prøvelse af denne opførelse. Selv om Rådet i retsmødet i den sag, der gav anledning til den nævnte dom, anførte, at det på tidspunktet for vedtagelsen af den anden opførelse hverken rådede over de af Forbundsrepublikken Tyskland fremlagte oplysninger eller over artiklen i New York Times af 7. juni 2010, fremgår det desuden, at den nævnte opførelse ikke var støttet på disse to forhold alene, men på et større antal indicier. Denne konklusion underbygges af de forhold, der er anført i præmis 98-103 ovenfor.
- 113 Hvad for det andet angår dom af 6. september 2013, Bateni mod Rådet (T-42/12 og T-181/12, ikke trykt i Sml., EU:T:2013:409), hvori Retten fastslog, at Rådet havde anlagt et »åbenbart urigtigt skøn«, og dom af 18. september 2015, HTTS og Bateni mod Rådet (T-45/14, ikke trykt i Sml., EU:T:2015:650), skal det indledningsvis præciseres, at der skal sondres mellem på den ene side det anbringende om et åbenbart urigtigt skøn, som fremsættes til støtte for et

annullationssøgsmål, og på den anden side den åbenbare og grove overskridelse af grænserne for skønsbeføjelsen, som påberåbes med henblik på at fastslå, at der foreligger en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af en retsregel, som har til formål at tillægge borgerne rettigheder i forbindelse med et erstatningssøgsmål.

- 114 Dernæst bemærkes – således som det fremgår af præmis 44 i dom af 10. september 2019, HTTS mod Rådet (C-123/18 P, EU:C:2019:694), og som anført i præmis 92 ovenfor – at de parametre, hvortil der skal tages hensyn i forbindelse med vurderingen af, om der foreligger en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af en retsregel, som har til formål at tillægge borgerne rettigheder, alle skal vedrøre det tidspunkt, hvor den pågældende institution vedtog afgørelsen eller handlingen.
- 115 Herved kan sagsøgerens argumenter vedrørende dom af 6. september 2013, Bateni mod Rådet (T-42/12 og T-181/12, ikke trykt i Sml., EU:T:2013:409), og af 18. september 2015, HTTS og Bateni mod Rådet (T-45/14, ikke trykt i Sml., EU:T:2015:650), ikke tages i betragtning som oplysninger, der var tilgængelige på tidspunktet for de omtvistede opførelser, med henblik på at vurdere, om Rådet i forbindelse med vedtagelsen af disse opførelser gjorde sig skyldig i en alvorlig og åbenbar tilsidesættelse af en retsregel, der har til formål at tillægge borgerne rettigheder.
- 116 Hvad endelig angår argumentet om, at den tredje opførelse blev foretaget efter dom af 6. september 2013, Bateni mod Rådet (T-42/12 og T-181/12, ikke trykt i Sml., EU:T:2013:409), og at en sådan opførelse på grundlag af dom af 25. november 2014, Safa Nicu Sepahan mod Rådet (T-384/11, EU:T:2014:986), udgør en alvorlig og åbenbar tilsidesættelse af en retsregel, der har til formål at tillægge borgerne rettigheder, skal det bemærkes, at mellem datoen for vedtagelsen af den førstnævnte dom og tidspunktet for den tredje opførelse blev et nyt opførelseskriterium – der er mere omfattende end det, som vedrørte juridiske personer, enheder eller organer, der ejedes eller kontrolleredes af IRISL, eller som handlede på dette selskabs vegne – fastsat ved afgørelse 2013/497 og forordning nr. 971/2013 i henholdsvis artikel 20, stk. 1, litra b), i afgørelse 2010/413 og artikel 23, stk. 2, litra e), i forordning nr. 267/2012. Da dette nye kriterium også nævnte »personer og enheder[,] som forsyner [...] IRISL eller enheder[,] der ejes eller kontrolleres af [selskabet] eller handler på [dets] vegne, med forsikring eller andre grundlæggende ydelser«, begrænsede det sig således ikke kun til de personer, der ejedes, kontrolleredes eller handlede på vegne af IRISL, men omfattede også dem, der leverede tjenesteydelser til de enheder, som ejedes, kontrolleredes og handlede på vegne af dette selskab.
- 117 I forbindelse med vedtagelsen af den tredje opførelse på de omtvistede lister begrænsede Rådet sig desuden ikke til at gentage den begrundelse, der var blevet anført i forbindelse med den anden opførelse. Den tredje opførelse var således bl.a. begrundet i den omstændighed, at sagsøgeren var administrerende direktør for HTTS, der som deres generelle agent udførte vigtige tjenesteydelser for SAPID og HDSL. Denne nye opførelse af sagsøgeren var således støttet på et nyt opførelseskriterium, nemlig leveringen af vigtige ydelser til enheder, der handler på vegne af IRISL.
- 118 Hvad angår sagsøgerens argument om, at Rådets adfærd i den foreliggende sag var identisk med adfærden i den sag, der gav anledning til dom af 25. november 2014, Safa Nicu Sepahan mod Rådet (T-384/11, EU:T:2014:986), skal det præciseres, at selv om Retten i den nævnte dom fastslog, at Rådet havde gjort sig skyldig i en ulovlighed, idet det ikke rådede over en skønsmargen, skulle dette tilskrives den omstændighed, at Rådet på tidspunktet for vedtagelsen af de omhandlede foranstaltninger ikke rådede over oplysninger eller beviser, som underbyggede begrundelserne for vedtagelsen af de nævnte restriktive foranstaltninger over for sagsøgeren, og at Rådet derfor havde tilsidesat en forpligtelse, der på tidspunktet for vedtagelsen af disse foranstaltninger,

allerede fulgte af fast retspraksis fra Domstolen, i lyset af hvilken Rådet ikke rådede over nogen skønsmargen (jf. dom af 5.6.2019, Bank Saderat mod Rådet, T-433/15, ikke trykt i Sml., EU:T:2019:374, præmis 69 og den deri nævnte retspraksis).

- 119 I den foreliggende sag er der ikke rejst tvivl om Rådets overholdelse af forpligtelsen til at fremlægge beviser til støtte for de omtvistede opførelser. I nærværende sag skal det nemlig afgøres, om Rådet ved at vedtage de nævnte opførelser på grundlag af de oplysninger, som det rådede over på tidspunktet for vedtagelsen af disse opførelser, bl.a. dem, der er anført i præmis 98-109 ovenfor, gjorde sig skyldig i en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse, som kan bevirke, at Unionen ifalder ansvar uden for kontraktforhold. I denne henseende skal der tages hensyn til den skønsmargen, som Rådet rådede over ved vurderingen af de indicier, der blev anvendt til at underbygge de omhandlede restriktive foranstaltninger.
- 120 I denne henseende skal det som svar på sagsøgerens argument om, at der i forbindelse med vedtagelsen af de omtvistede opførelser ikke forelå nogen særlige vanskeligheder, som forhindrede Rådet i at anerkende, at en tidligere aktivitet ikke i sig selv kunne begrunde, at der blev pålagt restriktive foranstaltninger over for en person, og at Rådet derfor i denne henseende ikke rådede over nogen skønsmargen eller i bedste fald en særdeles begrænset skønsmargen, bemærkes, at den anden opførelse blev støttet på den omstændighed, at sagsøgeren havde været dels direktør for HTTS, som var et selskab, der var omfattet af sanktioner, idet det handlede på vegne af IRISL, dels juridisk direktør for IRISL, og at den tredje opførelse blev støttet på den omstændighed, at sagsøgeren handlede på vegne af IRISL, havde været chef for IRISL indtil 2008, derefter direktør for IRISL Europe og endelig administrerende direktør for HTTS, der som deres generelle agent udførte vigtige tjenesteydelser for SAPID og HDSL, som begge var enheder, der var opført på listen, og som handlede på vegne af IRISL.
- 121 De omtvistede opførelser var derfor støttet på såvel den personlige forbindelse mellem sagsøgeren og IRISL som den omstændighed, at sagsøgeren havde en ledelsesfunktion inden for et selskab, der angiveligt var kontrolleret eller ejet af IRISL, herunder HTTS, som leverede vigtige ydelser til andre selskaber, der angiveligt var kontrolleret eller ejet af IRISL, herunder HDSL og SAPID.
- 122 Hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt en persons tidligere aktivitet i tilstrækkelig grad kunne begrunde vedtagelsen af restriktive foranstaltninger over for den pågældende, eller om andre indicier skulle foreligge, skal det under alle omstændigheder bemærkes, at henvisningen til en tidligere udøvet aktivitet alt efter omstændighederne kan udgøre en tilstrækkelig begrundelse for vedtagelsen af en restriktiv foranstaltning (jf. analogt dom af 28.7.2016, Tomana m.fl. mod Rådet og Kommissionen, C-330/15 P, ikke trykt i Sml., EU:C:2016:601, præmis 86).
- 123 Det skal endvidere tilføjes, at på tidspunktet for vedtagelsen af de omtvistede opførelser gav begrebet selskab, der »ejes eller kontrolleres af en anden enhed«, også Rådet en skønsmargen for så vidt angår de restriktive foranstaltninger. Selv om Domstolen i dom af 10. september 2019, HTTS mod Rådet (C-123/18 P, EU:C:2019:694), præciserede indholdet af ordene »ejes« og »kontrolleres«, skal det desuden bemærkes, at Domstolen i nævnte doms præmis 70 bekræftede, hvad Retten havde fastslået i dom af 13. december 2017, HTTS mod Rådet (T-692/15, EU:T:2017:890), nemlig at begrebet »selskab, der ejes eller kontrolleres«, på området for restriktive foranstaltninger ikke har den samme rækkevidde som den, der generelt anvendes i selskabsretten, når det drejer sig om at fastslå det forretningsmæssige ansvar for et selskab, som juridisk set er blevet placeret under en anden virksomheds beslutningskontrol. Domstolen foretrak en ret bred definition af begrebet »kontrolleres« på området for restriktive

foranstaltninger og foretog ikke en streng definition af ordene »ejes« og »kontrolleres«, således som det i det væsentlige fremgår af præmis 74 og 75 i dom af 10. september 2019, HTTS mod Rådet (C-123/18 P, EU:C:2019:694).

- 124 Det skal derfor i lighed med det af Rådet og Kommissionen anførte lægges til grund, at der på tidspunktet for vedtagelsen af de omtvistede opførelser kunne herske usikkerhed med hensyn til det præcise indhold af begrebet »selskab, der ejes eller kontrolleres af en anden enhed«, og at Rådet følgelig rådede over en vis skønsmargen ved vurderingen af de oplysninger, der kunne godtgøre, at HTTS, som sagsøgeren var direktør for, var ejet eller kontrolleret af et deltagende selskab, som var direkte associeret med eller ydede støtte til Irans nukleare aktiviteter.
- 125 Endelig har sagsøgeren fremført et argument, hvorefter Rådet i forbindelse med den tredje opførelse så bort fra den omstændighed, at Retten ved dom af 16. september 2013, Islamic Republic of Iran Shipping Lines m.fl. mod Rådet (T-489/10, EU:T:2013:453), havde annulleret opførelsen af IRISL og andre selskaber, som Rådet havde henvist til, bl.a. SAPID og HDSL, og at de fremlagte »beviser« derfor fra starten var irrelevante. I denne henseende skal det bemærkes, således som Domstolen anførte i præmis 48 i dom af 31. januar 2019, Islamic Republic of Iran Shipping Lines m.fl. mod Rådet (C-225/17 P, EU:C:2019:82), at der ikke ved dom af 16. september 2013, Islamic Republic of Iran Shipping Lines m.fl. mod Rådet (T-489/10, EU:T:2013:453), blev rejst tvivl om, hvorvidt de tre tilsidesættelser af den ved resolution 1747 (2007) indførte embargo faktisk havde fundet sted. I sidstnævnte doms præmis 66 fastslog Retten, at »det forekom[...] begrundet at antage, at det forhold, at IRISL [havde] været involveret i tre tilfælde vedrørende transport af militært materiel under overtrædelse af det i punkt 5 i resolution 1747 (2007) fastsatte forbud, [forøgede] risikoen for, at selskabet ligeledes [havde været] involveret i tilfælde vedrørende transport af materiel, der [var] knyttet til nuklear spredning«.
- 126 Den omstændighed, at opførelsen af navnene på IRISL, SAPID og HDSL blev annulleret efter vedtagelsen af den anden opførelse og den tredje opførelse, bevirker følgelig ikke, at Rådet har gjort sig skyldig i en sådan tilsidesættelse af materielle opførelsesbetingelser, som medfører, at Unionen ifalder ansvar uden for kontraktforhold.
- 127 Det fremgår af samtlige ovenstående betragtninger, at Rådet – i modsætning til det, som sagsøgeren har gjort gældende i forbindelse med sit første klagepunkt – på tidspunktet for vedtagelsen af den anden opførelse og den tredje opførelse rådede over oplysninger, der kunne anses for indicier for, at sagsøgeren havde tilknytning til IRISL og kunne handle på vegne af IRISL Europe samt handle inden for HTTS i IRISL's interesse.
- 128 Selv om Rådet ved den anden opførelse og den tredje opførelse anlagde et åbenbart urigtigt skøn ved at støtte sig på de påberåbte omstændigheder, kan det derfor under disse omstændigheder ikke lægges til grund, at denne fejl var åbenbar og uundskyldelig, og at en normalt forsigtig og påpasselig administration ikke ville have begået den under tilsvarende omstændigheder (jf. analogt dom af 5.6.2019, Bank Saderat mod Rådet, T-433/15, ikke trykt i Sml., EU:T:2019:374, præmis 73).
- 129 Det skal derfor fastslås, at Rådet på tidspunktet for vedtagelsen af de omtvistede opførelser ikke fraveg den adfærd, som en normalt forsigtig og påpasselig administration ville have udvist.

130 Det følger heraf, at det første klagepunkt vedrørende den omstændighed, at Rådet ikke på grundlag af tilstrækkelige beviser har godtgjort, at sagsøgeren blev kontrolleret af IRISL, skal forkastes.

– *Om det andet klagepunkt om en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af den grundlæggende ret til en effektiv domstolsbeskyttelse*

131 Hvad angår det andet klagepunkt fremgår det af sagsakterne, at sagsøgeren modtog de nødvendige oplysninger for at forstå begrundelsen for vedtagelsen af restriktive foranstaltninger over for ham, og at han var i stand til at gøre gældende, at de restriktive foranstaltninger over for ham var ulovlige, og opnå annullation heraf.

132 Det skal desuden bemærkes, at sagsøgeren ikke kan gøre gældende, at der foreligger en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af hans ret til en effektiv domstolsbeskyttelse i den foreliggende sag, eftersom han havde anlagt et søgsmål til prøvelse af de restriktive foranstaltninger over for ham, og eftersom Retten havde annulleret disse foranstaltninger (jf. i denne retning dom af 10.12.2018, Bank Refah Kargaran mod Rådet, T-552/15, ikke trykt i Sml., EU:T:2018:897, præmis 51).

133 Det andet klagepunkt skal derfor forkastes som ugrundet.

– *Om det tredje klagepunkt vedrørende en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af retten til respekt for privatliv og familieliv, af retten til beskyttelse af personoplysninger, af friheden til at oprette og drive egen virksomhed og af ejendomsretten*

134 Hvad angår det tredje klagepunkt skal det i lighed med det af Rådet anførte bemærkes, at sagsøgerens argumenter ikke er underbygget af beviser og derfor ikke opfylder kravene i procesreglementets artikel 76, litra d).

135 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at stævningen i medfør af procesreglementets artikel 76, litra d), bl.a. skal indeholde en kortfattet fremstilling af de anbringender, der gøres gældende. I medfør af fast retspraksis skal denne fremstilling desuden være tilstrækkeligt klar og præcis til, at sagsøgte kan tilrettelægge sit forsvar, og Retten træffe afgørelse i sagen, i givet fald uden at behøve at udbede sig yderligere oplysninger. For at et søgsmål kan antages til realitetsbehandling, er det nemlig af retssikkerhedshensyn og af hensyn til en god retspleje nødvendigt, at de væsentlige faktiske og retlige omstændigheder, som søgsmålet støttes på, om end kortfattet, men dog konsekvent og forståeligt, fremgår af selve stævningen. Det følger ligeledes af fast retspraksis, at anbringender, der ikke er tilstrækkeligt angivet i stævningen, skal afvises. Tilsvarende krav gælder, når et klagepunkt fremsættes til støtte for et anbringende. Denne ufravigelige procesforudsætning skal påses af Unionens retsinstanser af egen drift (jf. i denne retning dom af 12.5.2016, Italien mod Kommissionen, T-384/14, EU:T:2016:298, præmis 38 (ikke trykt i Sml.) og den deri nævnte retspraksis, og af 12.2.2020, Kampete mod Rådet, T-164/18, ikke trykt i Sml., EU:T:2020:54, præmis 112).

136 I den foreliggende sag skal det bemærkes, at sagsøgeren i stævningen har begrænset sig til at henvise til indholdet af de påberåbte principper uden at fremlægge nogen oplysninger, som kan godtgøre, at der foreligger en kvalificeret tilsidesættelse af retten til respekt for privatliv og familieliv, af retten til beskyttelse af personoplysninger, af friheden til at oprette og drive egen virksomhed og af ejendomsretten. I øvrigt har sagsøgeren i retsmødet som svar på et spørgsmål

fra Retten præciseret, at de spørgsmål, som han havde rejst i den del, der vedrørte forekomsten af en ikke-økonomisk skade som følge af vedtagelsen af de restriktive foranstaltninger over for ham, ikke kunne anvendes i forbindelse med påvisningen af, at der foreligger en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af de nævnte grundlæggende rettigheder.

137 Det følger derfor af det ovenstående, at sagsøgeren ikke i tilstrækkelig grad har angivet det argument, hvormed det tilsigtes at gøre den hævdede kvalificerede tilsidesættelse af de ovenfor nævnte grundlæggende rettigheder gældende.

138 Følgelig skal det tredje klagepunkt afvises.

139 Det følger af samtlige ovenstående betragtninger, at Rådet skal frifindes i det hele, uden at det er fornødent at efterprøve, om de øvrige betingelser for, at Unionen ifalder ansvar uden for kontraktforhold, er opfyldt.

Sagsomkostninger

140 Ifølge procesreglementets artikel 134, stk. 1, pålægges det den tabende part at betale sagsomkostningerne, hvis der er nedlagt påstand herom.

141 I henhold til procesreglementets artikel 138, stk. 1, bærer medlemsstater og institutioner, der er indtrådt i en sag, desuden deres egne omkostninger.

142 Da sagsøgeren har tabt sagen, bør det pålægges denne at bære sine egne omkostninger og at betale de af Kommissionen afholdte omkostninger i overensstemmelse med dennes påstand herom. Kommissionen bærer sine egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RET TEN (Første Afdeling):

1) Rådet for Den Europæiske Union frifindes, idet søgsmålet delvis ikke kan antages til realitetsbehandling, delvis er ugrundet.

2) Naser Bateni bærer sine egne omkostninger og betaler de af Rådet afholdte omkostninger.

3) Europa-Kommissionen bærer sine egne omkostninger.

Kanninen

Jaeger

Porchia

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 7. juli 2021.

Underskrifter